

Lavabo – obmycie rąk

Obrzęd ten popularnie nazywa się *Lavabo*, od pierwszych słów *Psalmu 26 (25)*, który dawniej był odmawiany przez celebransa w całości w trakcie umywania rąk:

*Lavabo inter innocentes manus meas
et circumdabo altare tuum, Domine...*

*Umyję na znak niewinności ręce moje
i obejdę dookoła ołtarz Twój, Panie...*

Słowem *lavabo* określa się niekiedy naczynia używane do obrzędu umycia rąk lub usługiwanie do tego obrzędu.

Sam ten obrzęd ma bardzo długą historię. Wpierw nim się znalazł w liturgii był praktykowany przed prywatną modlitwą – znano ten zwyczaj na przełomie II i III wieku, kiedy to podawano w wątpliwość, czy jest on niezbędny.

W Jerozolimie już w IV wieku druga część Mszy – liturgia eucharystyczna – rozpoczynała się od obmycia rąk przez celebransa na znak początku czynności symbolicznych i wkroczenia w zakres obrzędów najświętszych.

W liturgii bizantyjskiej praktykowano także obmycie rąk przed Mszą lub – w Kościołach wschodniosyryjskich – kilkakrotne obmycie, w tym trzecie przed obrzędem Łamania Chleba. W liturgii mediolańskiej obmywano także ręce przed konsekracją.

Obmycie rąk symbolizowało także wewnętrzną czystość człowieka, nawiązując do liturgii chrzcielnej: obmycie człowieka z grzechu w sakramencie chrztu. W przedsionkach (*atrium*) starożytnych bazylik znajdowały się studnie: zaczerpniętą z nich wodą wierni zwilżali czoło, wchodząc do kościoła. W tym celu umieszcza się do dziś przy wejściach kropielnice z wodą święconą, którą się czyni znak krzyża.

Obrzędowi obmycia rąk w Galii w VII wieku towarzyszyły słowa *Psalmu 26, 6*. Czasem odmawiano również następny wers (7), a czasem – w średniowieczu – cały ten psalm lub inne modlitwy: trzykrotne *Kyrie eleison* lub nawet *Ojcze nasz*.

Należy podkreślić, iż obrzęd obmycia rąk miał swoje miejsce w liturgii najczęściej przed przyjęciem darów ofiarnych, a zatem miał on znaczenie symboliczne wcześniej, zanim nabrał gdzieś znaczenia praktycznego – kiedy umycie było niezbędne po kontakcie z różnymi artykułami przynoszonymi na *offertorium*.

Reforma trydencka (tzw. *Mszał Piusa V*) zachowała już tylko symboliczny sens tego obrzędu, a reforma watykańska (tzw. *Mszał Pawła VI*) w miejsce *Psalmu 26* wprowadziła nieco zmieniony cytat z *Ps 51, 4*:

*Obmyj mnie, Panie, z mojej winy
i oczyść mnie z grzechu mojego.*

Do obrzędu obmycia rąk posługują dwaj ministranci, ale – w razie potrzeby – może tylko jeden.

